

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz bordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

Asszerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatás
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 16.

Jön a király!

Zsigmond császár korától kezdődik az a magyar felkiáltás: *Jön a király!*

A magyar rendek luxemburgi Zsigmond megkoronázásakor kikötötték, — hogy a római császári koronát vagyis a Németországfeletti uralkodást csak abban az esetben fogadhatja el, hogyha a rendek beleegyeznek.

Beleegyeztek.

A Zsigmond után következő uralkodók már meg sem kérdezték a rendeket, hanem úgy tettek, még Hollós Mátyás is, hogy elmentek idegen országba és a magyar nemzet pusztult és veszett, majd, mint az oldott kéve, széthullott.

Ebben az időben, a gyász idejében, felhangzott a kiáltás:

— Jön a király!

És öröm gyult a szivekben, kiült az arcokra, villogtak a szemek.

De majd nem jöttek a királyok.

A magyar nemzetnek szüksége volt királyokra, hát állított királyokat Szapolyai János, János Zsigmond, majd fejedelmeket a Báthoryak, Rákóczyak, Bocskay, Bethlen személyében.

Node mégis volt idő, mikor jött a király:

Mária Terézia, I. Ferencz József, mert a nemzet geniusza dicsfényvel vette a nevüket körül.

Most tehát ismét jön a király!

Elhitta Tisza István gróf azzal a szédítő politikával, amit Nyiry Sándor oly sajtóságos, de eltörölhetetlen jelleggel látott el, amit itt ismételni banalitás volna.

Eljön a király, hogy a rendek szájából, itt Budavárban elmélkedjék arról, hogy van egy nemzet a monarchia inenső felében, amely a törvénytelenéget elítéli, még akkor is, hogyha szellemóriások követték azt el, aki, hogyha ítéltre hívja fel a király, mint bíró félre tesz rokon és ellenszenvet, baráti, testvéri, gyermeki, apai szeretetet és ítéletet, amint igaz meggyőződése, lelkiismereti szabadsága, gondolatai nemessége parancsolják.

Hát hol van a földön ehhez hasonló nemzet?!

Erre támaszkodhatik a király, a dinasztia, a korona, mert ebben él a legnagyobb politikai érettség.

Jön a király!

Milyen nagy kár, hogy csak egyetlen egyszer veszi magára Szent István palástját, egyszer teszi fel a koronát, egyszer fogja kezébe az aranyalmát és a jogart, a hatalom jelvényeit és csak egyetlen-szer suhogtatja meg Szent István kardját a világ négy tája felé!

Beh kár, hogy nem teszi ezt többször is, nem teszi meg mindannyiszor, amennyiszor tanácsadóit maga körül gyűjti, hogy lássák meg a tanácsadók, hogy a magyar király magyar akar le ni és mind azt a tanácsot, ami koronájára árnyékot borítana, elüzi magától.

Jön a király!

És majd előállnak a rendek, előállnak a népképviselők, meghallgatják őket, azután visszamegy Bécsbe a magyar király és elkövetkezik végül a döntés, kikavarodás ebből a chaoszból, amit chaosz-szá csak az az egy eszme tett, hogy van a magyar nemzetnek egyetlen egy olyan kívánsága, amit a bécsi burg meg nem ért soha, az, hogy magyar akar maradni.

Hol van a koronázási díszbandérium? hol van az ezredévi emlékünnepe diadalmas felvonulása? mért nem ismétlődik meg újra a fény, a pompa, a ragyogás, az öröm tüzek mért nem lángolnak akkor amikor:

— Jön a király?

Sinopeus.

A reformátusok zsinata.

A reformátusok egyetemes zsinata ma délelőtt ült össze újra az ügyvédi kamara dísztermében, hogy a második ülészakra kerülő nagyfonságú egyházi törvényjavaslatok tárgyalását megkezdje.

Az ország minden részéből egybesereglett zsinati törvényhozók jórészen mind a múlt ülészakon megjelentek közül nyerték el újra egyházmegyéik mandátumát. Tizenhét egyházmegye póttaggal képviseltette magát.

Báró *Bánffy* Dezső elnök megnyitván az ülést részvétellel jelenti, hogy Bencsik István és Doroghy Lajos zsinati képviselők időközben elhaltak. Emléküket jegyzőkönyvileg öröközték meg.

Kun Bertalan zsinatelnök megható imája

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A társadalmi kérdésről.

Dr. Székely István egyetemi tanár megnyitó beszéde az Aquinói Szent Tamás-Társaság ez évi közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés!

Közbenjött akadályok miatt csak most tartjuk meg társulatunk közgyűlését, melyet eddigi szokásunk szerint már január hóban óhajtottunk megtartani. Most már összekötjük azt védőszentünk ünnepével. Amit azonban mulasztottunk, igyekezni fogjuk ezután kipótolni a felolvasások azon sorozatával, melyet a társadalmi kérdésről legközelebb megkezdünk és Isten segítségével és szent Tamás pártfogásával a jövő télen folytatunk s amelyekhez szolgáljon jelen beszédem bevezetés gyanánt.

Alig egy-két évtized előtt még nálunk az volt a meggyőződés, hogy Magyarországnban nincs szocializmus, sőt belátható időközön belül

nem is lesz. A tények hamarosan és alaposan megcáfolták e korlátolt és naiv felfogást. A szocializmus hamarabb beköszöntött hozzánk mint azt a legaggodalmasabb pesszimisták gondolták. Ma már nemcsak importált ipari szocializmusunk van, hanem van saját külön szocializmusunk, az agársocializmus.

A baj tehát megvan; társadalmunk beteg és betegsége sok tekintetben veszedelmesebb, mint külföldön. Veszedelmesebb már azért is, mert hazánk egyéb bajai mellett nagyobb társadalmi rázkódásokat ki nem bírna. Veszedelmesebb továbbá azért, mert hazánkban a szegénység igen nagy, szocialista törvényhozásunk hiányos, hatóságaink a szocialista igazgatással szemben majd gyengék, majd tapintatlanok. De veszedelmes a mi szocializmusunk különösen a magyar ember természeténél fogva. A magyar szeret a közügyekkel foglalkozni és ellenzékieskedni. Eddig a nép a politikában elégitette ki ezt a szenvedélyét; de ma már a szocializmus hozzá közelebb eső, az ő dolgaiba mélyebben belevágó ügyre terelte át érdeklő-

dését, tudniillik a szocialista kérdésre, ahol a nép a nemzetgazdasági kérdésekben való tájékozatlansága miatt kész prédája a legvégzetesebb tévedéseknek és a lelkiismeretlen igaztónak. Fokozza a veszedelmet a magyar ember heves vérmérsékelete. Ahol a német csak értekezik és vitatkozik, a magyar ember már könnyen a tettek mezejére lép, veszedelmére magának és a társadalomnak.

A betegség tehát megvan s a beteg ágyát körül állják az orvosok. A szocialista orvosok szerint a társadalom egész szervezete rossz, tehát ezt kell elpusztítani. Ezek agyonütik a beteget, hogy véget vessenek a betegségnek. Mások, a régi iskola hívei zsendárszuronytal akarnak a beteg ereit vágni. Ez az orvosság talán használhatott akkor, mikor a szocializmus szörvénys jelenség volt; de ma, mikor Oroszország tanúsága szerint százazrek mozdulnak meg, s mikor előbb-utóbb a szuronyok is felmondják a szolgálatot, az ilyen borbélymód-szer csak dühöngővé teszi a beteget, de meg nem gyógyítja. Mások szép jelszavakkal és elvekkal

Uj üzlet.

Meglepő olcsón csakis

Uj üzlet.

Havas Béla kézmű-, divat- és rövidáruházában

NAGYVÁRAD Zöldfa-utca. 36. szám (Zöldfa-kávéházzal szembe.)

lehet vásárolni

Ruhaszövet 120 cm. széles — — — 34, 68, 96.
 Kosztüm kelmék 140 cm. széles — — 118, 135, 186.
 Francia Delain mtr.-je — — — — — 29, 48.
 Cosmanosi mosó voál mtr.-je — — — — 19, 29, 27.

Vásznak, asztalneműek, kanavász szőnyeg, függöny és ágyterítők, selymek és rövidáruk óriási választékban.

után Radácsy György jegyző jelentést tesz a behívott póttagok igazolásáról és felolvassa a zsinati képviselők névsorát.

Báró Bánffy elnök jelenti, hogy Cnox János vallásalapító születésének századik évfordulójának megünneplése tárgyában a skót református egyház egyetemétől átirat érkezett, amelyben a magyar református egyházat nagy egyházi ünnepség megtartására szólítja fel. Az átirat felolvasása után a zsinat az elnökségre bizza az ünnepség rendezését.

Báró Bánffy elnök jelenti, hogy a mult ülészakon nyert megbizásához képest az elnökség eljárta a kormánytól az 1848: XX. t.-cz. rendelkezéseinek életbeléptetése érdekében szükséges teendők tárgyalása czéljából s a kormányhoz egy írásbeli felterjesztést is adott be az etnokség. Kéri, hogy a felterjesztés és az ennek nyomán érkező kormányleirat a zsinat adóügyi bizottságához utasítsák.

Hegedűs Sándor ismételt felszólalása után arról indult meg a vita, hogy tudomásul vessék-e az elnökségnek e bejelentése?

Koncz Imre esperes hosszabb indoklás után kérte a zsinatot, hogy vegyék újból tárgyalás alá a mult ülészak alatt czélszerűtlennek talált adóügyi javaslatokat. Bánffy elnök felszólalása után az indítványt elvetették.

Ezután Bánffy elnök indítványára elhatározták, hogy a zsinat azonnal értekezletté alakul át, amely a teljesen hiányos és előkészítetlen tárgysorozatot az egész ülészakra véglegesen megállapítja. »Pipaszó mellett« — mint mondotta az elnök könnyebb lesz a tárgysorozatot megállapítani, de — a nyilvánosság kizárásával.

A dolog sok zsinati képviselő között viszatetszést keltett, mert szerintük ilyen értekezletesít játszani a már összehívott országos üléssel éppenséggel nem volna szabad, de különösen tilos dolog az — a nyilvánosság kizárásával.

A politikai válság.

Budapest, márczius 16.

Gróf Tisza István bécsi utazása foglalkoztatja a politikai köröket. Meglepetést keltett, mert voltak, akik azt remélték, hogy a király egyenesen gróf Andrássy Gyulát rendeli magához, mivel a homo regius megbízása formailag még nem szűnt meg.

A válság mai hírei itt következnek:

A szabadelvűpárt felfogása.

A miniszterelnök bécsi utazását annyira titokban tartották, hogy tegnap este a szabadelvű pártban is csak két-három ember tudott róla és ez is hallgatott. Tisza hosszabb ideig fenn volt a Klubban, ahol Lukács és Hieronymi miniszterekkel tanácskozott, negyed kilenc órákor kocsiba ült, hazahajtatott. Este tíz órákor utazott a nyugati pályaudvarról Bécsbe.

A szabadelvűpártban az a vélemény, hogy gróf Tisza Istvánnak a válság megoldására csak az lehet a tanácsa a koronának, hogy gróf Andrássy Gyulát rendelje magához. A mai audienciától nagyon sokat várnak, mert ez szerintük minden körülmények közt megmutatja a kibontakozás útját.

A kihallgatáson — úgy vélik — most már okvetlenül szóba kerül a képviselőház elnapolásának a kérdése is. Kizártnak tartják, hogy április 4-éig meg legyen az új kormány, ha minden a legsimábbban megy is, ha pedig az ellenzék április 5-én tényleg meg akarja nyitni a felirati vita tárgyalását, a korona minden körülmények közt meg fogja ezt akadályozni, mert a kibontakozás nehézségeit a helyzetnek a parlamentben való szenvedélyes megvitatása csak szaporítaná. A pártban úgy tudják, hogy az einapolás lehetősége már nem képezheti vita tárgyát a korona és a miniszterelnök közt.

Különböen a párt tagjai inkább biznak egy Wekerle-kombináció, mint az Andrássy-kabinet sikerében. De tulajdonképpen úgy remélik, hogy egyik sem sikerül s mégis csak valami módon ők kerülnek ismét sorra.

Az ellenzékéről.

Ma délelőtt gróf Andrássy Gyulánál több politikus tett látogatást. Tizenegy órákor Darányi Ignác kereste fel, utána rövid időre Kossuth Ferencz és báró Bánffy Dezső kocsijai állottak meg a gróf fő-utcai palotája előtt. A három képviselő még délben is ott volt Andrássynál.

Az ellenzéken nagy érdeklődéssel várják a Kossuth-ünnepet, melyen gróf Apponyi Albert

mondja az ünnepi beszédet, melyben — úgy hallatszik — szigoruan körvonalozni fogja az ellenzék álláspontját és javaslatokat is tesz a válság megoldására nézve.

A kettős mandátumok.

Ma járt le a határidő, amelyben a két körületben megválasztott képviselőknek be kellett jelenteniök, hogy melyik mandátumot tartják meg. Amint értesülünk, ma délig csak három ilyen bejelentés érkezett a képviselőház elnöki irodájához. Lemondtak:

Barabás Béla a váci,

Lukács László a győri és

Gräuzenstein Béla a soproni

megbízó-levelekről. Tallián Béla és Sándor János eddig még nem nyilatkoztak a szándékuk felől.

Sopronból táviratozzák, hogy a szabadelvűpárt ma ülést tartott, a melyen gróf Széchenyi Emilt, aki tegnap lemondott a főispáni állásáról, kandidálta jelöltjéül.

Tisza Bécsben.

Bécsből táviratozzák, hogy Tisza István ma reggel 7 órákor odaérkezett s a magyar házban szállt meg. A miniszterelnököt a király délelőtt 11 órákor hosszabb magánkihallgatáson fogadta.

Burrián közös pénzügyminiszter ma reggel Budapestről Bécsbe érkezett.

Függetlenségi párt szervezkedése.

A biharmegyei és nagyváradai függetlenségi párt tegnap tartotta meg szervezkedő ülését a »Pannonia« külön ter. nében. A szervező ülés lefolyásáról a következőkben számol be tudósítónk:

Az értekezlet a Pannonia szálló földszinti külön éttermében tartották meg délután 4 órákor.

Jelen voltak: Farkasházy Zsigmond, Horthy Béla, Szathmáry Mór orsz. képviselők, Csorvássy István, Nadányi Károly, Nadányi Gyula, Nadányi Jenő, Leszkay János, Merza Márton,

akarják a türelmetlen beteget csillapítani. Ezekre elmondhatná Madách Lucziferje: Okoskodásod a jóllakotté, míg a társadé éhes gyomornak filozófija. Sokan munkásvédő törvényekkel, a szegények állami segélyezésével akarnak a társadalom baján segíteni. De ez is csak symptomatikus gyógy mód, mely szerezhet pillanatnyi enyhülést, de bajt gyökeresen nem orvosolja.

Mert ebajok okai mélyebben rejlenek, ott ahova minden nagy kérdés gyökerei visszanyulnak: a filozófia, különösen a metafizika és etika terén. S ez ad társulatunknak jogot, sőt ez rója ránk a kötelességet, hogy a társadalmi kérdéssel behatóan foglalkozunk. A társadalmi bajoknak és különösen a szo cziálizmusnak okai ugyanis három helyen rejlenek: először nemzetgazdasági terén, másodsor állatudományi tévedésekben és harmadsor az Istentől elszakadt bölcséletben.

A XVIII. és XIX. századi liberális nemzetgazdaságtan felállította, s részben az élet is bevitte a szabad verseny elvét, és lerontotta azon keresztény szellemű intézményeket, melyek régen a gyengébbeket védték. Ezáltal tönkre tette a kis embereket, különösen a kis ipart, a jómódu polgárosztály helyett proletárokat csinált s megállapította a gazdaságilag erősebbnek, a nagy tőkének uralmát. Mert világos,

hogy ha a gyenge az erőssel szabadon versenyez, bukni kell; a nagy halak megeszik a kicsiket. Ehhez járult a gépek roppant fejlődése, mely sok téren nélkülözhetővé tette az emberi erőt és versenyképtelenné tette a kézi munkát. Ily módon a kézműipar helyét elfoglalta a gyár, melyben a munkások tömege igen sokszor a tőkének valóságos rabszolgája lett. Amellett a börze által ápolt spekuláció előmozdította a nagy tőke felhalmozódását, a nagy vállalatokat, a tömeges termelést. Másrészt pedig a valóságos nemzetgazdasági vagyont sokszorosán felülmúló fictív papírértékeket teremtett, melyeknek kamatjövendelmét csak a kizsákmányolt munkások véres verejtéke árán lehet előteremteni.

Másik baj volt az ujkori államtudomány. A francia forradalom óta jelszóvá lett a szabadság és egyenlőség minden téren. Megszűnt a jobbagység kasztrendszere és a szolgasága, de vele együtt megszűnt azon védelem és gondviselés is, melyet az a föld népének nyújtott. Az államok a népuralom alapjára helyezkedtek; a közszabadságok sokszor a józan határokon túl is kilettek terjesztve, a polgári jogok egyenlőség és a törvény előtti egyenlőség kimondva. A liberálizmus ezen magukban véve dicséretes elveket tulságba is

vitte. Az általános tankötelezettség és a szabad sajtó által az eszmék, melyek ezelőtt ugyszólván a könyvtárak és tanszékek titkai voltak, most a nagy tömegeknek is közkincsévé váltak. Ennek következménye volt, hogy a felszabadított, de igen sokszor érdemi leg és erkölcsileg éretlen tömegek nem elégedve meg a nyert szabadságokkal, azok korlátait a társadalmi rend rovására is tágitani s a jogegyenlőséget a vagyonra is kiterjeszteni törekednek. Akadtak azután állambölcsek, akik a né ábrándjait nemcsak utopaiszerű regényekbe foglalták, hanem tudományos rendszereké is kifejeleztették.

Van azonban a mai társadalmi bajoknak egy harmadik nagy oka, a vallásellenes bölcsélet. Régen is volt szegénység, nyomoruság, szenvedés, talán több is mint ma, mert hisz a civilizáció mégis csak sok bajt enyhített és sok kényelmet biztosított a szegénynek is. De régen ha sok baj is volt, volt egyszersmind sok orvosság is, mely ma hiányzik. A régi világ többé-kevésbé a keresztény elvek alapján állott. Már pedig, nincsen, ami a szegény és szerencsétlen embert jobban megvigasztalná sorsával jobban kibékítené, társadalmi rend igazságtalanságaival jobban kiengesztelné, az erőszaktól hathatósabban visszatartaná, mint az

ÉRMELLEKI HEGYIBOROK PALACZKOKBAN

elismert jól kezelt tiszta minőségben, 10 palaczkól fölfelé úteres palackonként 70 fill.-jével házhoz szállítva kapható az

ÉRMELLEKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL, Nagypiacz-tér 10. szám.

Minden palaczk címkeje, kupakja és dugója az Ermelleki részvénytársaság cégjelzésével van ellátva. Telefon 206. szám.

Kerekes Elek, Kovács Ferencz, Pataky József, Szokoly Tamás, Podraczky Rezső, Habókay József, Kiss Szidor, Z. Szabó István, Pozsgay Károly, Bodó Bertalan, Adorján Emil, Stokker József, Döry Ferencz, Keledy József, Sas Ede, Farkas Sámuel, Blum Soma, dr. Halász Lajos, Rett Frigyes, Blum Lajos és még többen.

Az értekezletet *Nadányi* Károly nyitotta meg, mint aki a pártszervezkedés dolgában újabb nagy buzgólkodást fejtett ki. Meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket és a gyűlés vezetésére *Csorvássy* Istvánt, a párt tiszteletre méltó, régi tagját kérte fel, a jegyzőkönyv vezetésére pedig *Sas* Edét.

Csorvássy István általános helyeslés közben fejt ki, hogy mily régen érzett szükség a gyökeres szervezkedés. A függetlenségi párt eddig csak a képviselőválasztások alkalmával fejtett ki tevékenységet; pedig a pártnak állandóan ébren, résen kell állania s minden tere el kell foglalnia, amely megilleti. Független szellemet kell öntenie a vármegyei életbe; ki kell küzdenie helyét a törvényhatóságban, mely most a jegyzők, szolgabírák gyűlése, nem pedig Biharmegye közvéleményének kifejezése. (Zajos helyeslés.) Kéri a jelenvoltaikat, vitassák meg a napirenden levő szervezkedés ügyét.

Adorján Emil dr. mindenekelőtt bejelenti, hogy többen, így *Szabó* József bárándi pártelnök, *Bátory* Zoltán belényesi pártelnök kimentették távolmaradásukat, üdvözlik az értekezletet és csatlakoznak annak határozataihoz.

Déry János, mint a nagyváradi függetlenségi párt volt elnöke, előadja, hogy a párt megyei szervezésének ügyével már évekkel ezelőtt foglalkoztak. Bemutatja a tervezetet, amit ez ügyben ő és *Keledy* József készítettek.

Adorján Emil dr. nagy figyelem közepette szól a kérdéshez. Lelkesen fejtegeti, hogy milyen szükséges a szervezkedés, hogy a vármegye törvényhatóságában is döntő szava legyen a pártnak és súlyát a tisztviselő választások alkalmával is éreztesse. (Helyeslés.) Hangsúlyozza, hogy a vármegyei szervezetet külön kell választani a városi szervezettől. (Zajos

helyeslés.) Felolvassa a városi szervezkedésre készült tervezetet s indítványozza, küldjenek ki bizottságot, mely úgy a szervezkedés tervezetét készítse el, mint a *jelöléseket* ejtse meg a választandó tisztikarra és választmányra nézve. (Éljenzés.)

Farkasházy Zsigmond dr különösen ajánlja, hogy a bizottságot kössék záros határidőhöz, a melyen belül munkáját el kell végeznie. (Helyeslés.)

Kerekes Elek sajnálatát fejezi ki a felett, hogy a megye képviselői nem jelentek meg teljes számmal a közgyűlésen, holott a szervezkedés az ő érdekükben is történik. Egyébként elismerést szavaz a nagyváradi függetlenségi párt vezetőségének, hogy a szervezkedésre a lökést megadta.

A kérdéshez még *Habókay* Lajos, *Sas* Ede, *Keledy* József, *Kovács* Ferencz, *Bodó* Bertalan, *Szokoly* Tamás szólottak, mire az értekezlet egyhangu lelkesedéssel kimondta, hogy: a függetlenségi párt központi megyei szervezkedését szükségesnek tartja;

a szervezkedés tervezetének elkészítésére bizottságot küld ki *Nadányi* Károly elnöklése alatt, amely bizottság a tervezetet megküldi a kerületi elnökségeknek azzal, hogy 14 napon belül tegyék meg rá észrevételeiket s amely bizottság a központi szervezet tisztikarára és a választmány tagjaira nézve is megejtje a jelöléseket;

a kiküldött bizottság, munkáját elvégezve, a pártot a Husvét utáni első vasárnapra április 30-ikára, alakuló gyűlésre hívja egybe.

A szervező-bizottságot következőleg alakították meg;

Elnök: *Nadányi* Károly,

Jegyző: *Sas* Ede,

Tagjai:

Csorvássy István (Nagyszalonta.)

Leszkay Jenő (B.-Ujfalú.)

Papp Károly (Székelyhid.)

Kerekes Elek (Élesd.)

Kaloss István (Margitta.)

Bátory Zoltán (Belényes).

Szabó József (Báránd).

Sebess Gyula (Tenke).

Szokoly Tamás.

Adorján Emil.

Halász Lajos.

Stokker József.

Tagjai ezenkívül a bizottságnak a többi választói kerületek függetlenségi pártelnökei is.

Adorján Emil dr. nem mulaszthatja el, hogy már e gyűlésen hangot ne adjon a párt amaz általános, hő óhajának, mely szerint a függetlenségi párt szervezet diszelnökének *Zichy* Jenő grótot válasszák meg. Indítványozza, hogy a szervező bizottság feladatává tegyék azt is, hogy *Zichy* grófnál ez iránt tegyen lépéseket. (Általános éljenzés.)

Csorvássy István erre köszönetet mondott a jelenlevőknek az érdeklődésért s az értekezletet berekesztette.

A kelet-ázsiai háború.

London, márczius 16. A «Morning Post» jelenti Szinghajból: A japánok Tienlinget bevették és a Karbin felé visszavonuló oroszokban a nehéz ostromágyukkal óriási pusztítást vittek véghez.

London, márczius 16. A «Daily Chronicle» jelenti. Az angol követség erélyes jegyzéket adott át az orosz kormányának, amelyben 100.000 font sterling kártérítést követel a «Kight Commandeur» hajó elsüllyesztéseért. Ezt az összeget a hajó tulajdonosa részéről emelendő kártérítési igényektől eltekintve követelik, mint-hogy az oroszok minden nemzetközi jogot arczultva bántak el a hajóval. Az orosz kormány a jegyzékre választott bírósági eljárást hozott javaslatba.

London, márczius 16. Szingaporei Lloyd-hir szerint a Hongvar nevű gőzös mellett a surlungi világító-toronynál 22 japán hadihajó vonult el.

London, márczius 16. A «Daily Telegraph»-nak jelentik Tokióból 14-éről: A japán csapatok, amelyek erősen szorítják a visszavonuló oroszokat, most öt mértföldnyire vannak Tienlingtől. Több Tienlingtől délre fekvő fontos állás a japánok kezében van. Tienling bevételét várják.

a tudat, hogy földisorsunkat a felettünk álló gondviselés intézi, melynek bölcs rendelkezése előtt meghajolni kötelesség: és hogy a földi élet nem végczélunk, hanem csak a megpróbáltatás állapota, melyben az evangélium szerint épen a szegények és szenvedők Isten kiváltságos gyermekei. Gyönyörűen mondja Arany Jánosunk: Szegénynek drága kincs a hit, tünni és remélni megtanít. Viszont nincs semmi, ami a hatalomnak oly dicsfényt és tekintényt és kölcsönözne, mint a keresztény meggyőződés, hogy a társadalmi rend a maga különbségeivel együtt Isten rendelkezésén alapszik s a felsőbbség, már akár közvetlenül, akár a népakarat és történelmi fejlődés közvetítésével, Istentől ered. És nincs az a felvilágosodás, testvériség, humanizmus, mely a munka megbecsülésére, a nyomor enyhítésre csak megközelítőleg is oly sokat tehetne, mint Krisztus példája és az igazi tevékeny felebaráti szeretet. Nincs a takarékoságnak és megelégedésnek oly erős indító oka, a vagyoni és erkölcsi elzüllesztésnek oly hatásos óvszere, a kapzsiságnak és a szegény megvetésének oly hathatós féke, mint a szeretetre alapított és örök jutalommal büntetéssel szentesített keresztény erkölcs.

Aki a mi társadalmi életünk mélyébe tud tekinteni, aki az események hátterében rejlő lélektani és erkölcsi rugókat kutatja, be kell vallani, hogy összes társadalmi bajainknak egyik fő oka épen az, hogy az újabb bölcelet és egyéb tudományok megingatták az emberiesség tekintélyes részében a keresztény világné-

zetet, felállították a hitetlen praemisszákat, melyekből a szegény nép egészen logikusan levonta a gyakorlati következtetéseket. Ha az ember hite a jelen életre szorítkozik, ha az az élet egyetlen célja a földi boldogságnak, ha a menyország a földön van, ha nincs isteni törvény és tulvilági büntetés: akkor a nép joggal követeli részét a földi boldogságból és méltán izen hadat annak a társadalmi rendnek, mely míg a felső tizezernek, legalább a szegény nép véleménye szerint, az élet minden gyönyörűségét nyújtja, addig a millióknak csak keserves munkát, nélkülözést és szenvedést juttat osztályrészüll. Elvették tőlünk a menyországot, kiáltott fel egy szocialista író, most a földön követeljük boldogságunkat.

Nem folytatom a társadalmi bajok okainak vázolását tovább, nehogy elébe vágjuk azon érdemes férfiak értekezéseinek, kik e kérdéseket társadalmunkban tárgyalni fogják. Csak azt említem még, hogy az okok ismerete eszünkbe adja a társadalmi bajok gyógyszerét is.

Először is vissza kell térni a keresztény nemzetgazdasági elvekre. Nem tartozunk azok közé, akik mindent megakarnak keresztelni s minden tudományba erőszakkal bele akarják vinni a vallást. épen úgy, mint elleneink a hitetlenséget. De azt nem lehet tagadni, hogy a nemzetgazdaságban bármily profán és vallásilag közömbös dolgokkal foglalkozik is, igen szoros összefüggésben van a keresztény erkölcstannal. Mi legyen a gazdasági élet rugója: az önzés-e vagy a szeretet? az egoizmus-e vagy az altruizmus? Isten gyermekének és maga testvé-

rének tekintse-e a munkaadó a munkást, vagy pusztán gépnek és erőnek? a gazdasági életben a létért való küzdelem, a fizikai erők lelketlen harca uralkodjék-e, vagy pedig erkölcsi elvek és törvények: ezek mind erkölcstani kérdések és metafizikai alapokon nyugvó kérdések, de olyanok, melyeknek a gazdasági világot mozgató erejét csak a vak nem látja.

Továbbá minden tisztelet mellett a szabadság és egyenlőségnek az evangéliumból fakadó elvei iránt, nem szabad elfelejteni, hogy a társadalom és vele együtt minden civilizáció épen a szabadság korlátozásán alapszik.

A rend és tekintély nem ellensége a szabadságnak, hanem védbástyája: a korlátlan szabadság az erdei vadak szabadsága, melyeket igaz nem korlátoz semmi, de nem is véd és nem is támogat semmi. A szabadság mellett tehát védeni kell a rendet és tekintélyt is, melyek nélkül a szabadság mindenek harcává fajul mindenek ellen. Ami az egyenlőséget illeti, ámbár az emberi természet és méltóság egyenlősége épen a kereszténység által hirdetett igazság, mégis a teljes egyenlőség hiru, sőt veszedelmes ábránd.

A jogegyenlőség, ami fő, a modern államokban már ugyis meg van annyira-mennyire valósítva. E mellett szükséges, hogy mindenkinek biztosítva legyen munkája árán tisztességes megélhetése. De a vagyoni egyenlőség, addig, míg az emberek testileg-lelkileg különbözőknek születnek, utópia; mert egyenlőtlen testi és lelki erők s hajlamok mellett, ha ma megvalósítanák is a vagyoni egyenlőséget, holnap az emberi

A nagy orosz vereség.

Pétervár, márc. 16. Semmi titkot nem csinálnak már itt abból, hogy a mukdeni csata az orosz fegyvereknek határozott, nagy vereséget jelent. Hivatalos körök ugyancsak cseppenkint akarták beadni az orosz népnek a keserű orvosságot; de az események oly óriásiak voltak, hogy a titkolózás semmit sem ért. A közönséget roppant pánik fogta el. Százvezernyi ember ostromolja a hadügyminisztériumot, mert mindenki tudni akarja, hogy hozzátartozója eset-e, vagy nem. A hadügyminisztérium jóakarata mellett sem tud felvilágosítást adni, mert az elesettek listáját még nem kapta meg. Nem is lehet elképzelni, hogy a sebesültek és elesettek ily nagy száma mellett listát összeállítsanak és azt Pétervárra egész teljességében elküldjék. Ami az oroszok visszavonulását illeti, arra vonatkozóan egy szemtanú a következőket mondta el: Amikor megkapták a katonák a visszavonulásra a parancsot, senki sem akart hinni benne, annál kevésbé, mert a japánok abban az időben az egész keleti arcélen visszafelé indultak. Az orosz csapatok türelmetlenül várták a parancsot az ellenség támadására. A katonák roppant izgalomba estek a parancsra és kérdezték a tiszteket, hogy voltaképpen miért is kell visszavonulniuk? Senki sem tudott választ adni rá. A tisztek helyzete ily körülmények közt borzasztó volt. Szinte irigyelték elesett társaikat, akik abban a tudatban haltak meg, hogy az oroszok megtartották pozíciójukat és végül mégis győzni fognak. Sűrű sötét éj volt, amikor a csapatok visszavonultak. Mögöttük lángokban álltak a raktárak. A lángok messze világítottak. A lelkeket borzalom lepte el.

Tokio, márc. 16. (Reuter.) A kormány helyet akar készíttetni a mukdeni ütközetekben elfogott 43,000 orosz számára. Hír szerint ezeket Japán különböző helyőrségi városaiban osztják el. Összesen husz város fogad be foglyokat. Remélik, hogy a vladivosztoki kikötő 21-ike körül jégmentes lesz, mert a Tajgon máris hajózható és a forgalom Peningangig megnyílt.

Nem lehet mozgósítani.

Budapest, márc. 16. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik, hogy az oroszok a háborút folytathatnák, mert van elég pénzük, csak mozgósítani nem tudnak, mert a parasztok ellenszegülnek. A mozgósítást mindenfelé elrendelte a csár, de

nem fele ismét szegény volna. A mellett épen a vagyoni különbségeken alapszik a társadalom tagozottsága, az egyesek versenye, igyekezete, az emberiség művelődése és haladása, úgy hogy a szocializmus teljes vagyonszétosztása és munkaegyenlősége mellett unalmas zakatoló gyárrá lenne az Isten szép világa, melyből minden gondolat, érzelem és igazi boldogság száműzve volna mint Madáchnak mesteri kézzel megrajzolt phalansté-re-jelenetében látjuk.

Azonban sem a mai, sem más társadalmi rend keretében az emberi nem nyomoruságát igazán nem orvosolhatjuk, hacsak az evangélium és a rajta alapuló keresztény világnézet és erkölcs, szóval: a keresztény bölcsélet talajára nem állunk. Minden társadalmi probléma valódi megoldása ott van a miatyánkban és a nyolcz boldogságban. Istenben és tulvilágban való hit, az élet céljának keresztény felfogása, a Gondviselésben való bizalom és megnyugvás, a szegénység becsülése, a munka kedvelése, a szenvedés békeességes türeése, Isten törvényének megtartása, a földi jólétet is legtöbbször felduló bűn kerülése: ezek azok az új eszmék és erények, melyekkel a kereszténység át-, megátalakitotta a rothadt pogány világot s mai nap is megmenti és boldogítja a forrongó és szenvedő társadalmat, ha nem akadályozzák Istentől nyert erejének kifejtésében.

De ehhez férfiak kellene, kik ezen eszméket hirdessék és a gyakorlatban átvigyék.

a katonák nem bírnak a néppel, úgy hogy vérengzéstől is lehet tartani.

A csár manifesztuma.

Budapest, márc. 16. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik, hogy a csár manifesztumot intézett az orosz néphez, melyben lemond az ujonczozás lehetőségéről. Bizik az orosz nép hűségében és hazafiasságában s végül azt írja, hogy hiszi, hogy az Isten az oroszok fegyverét fogja diadalra juttatni a háboruban.

Mikor a csár haragszik.

Budapest, márc. 16. (Saj. tud. táv.) Pétervárról telegrafálják, hogy a csár ma kihallgatáson fogadta *Hilkov* herceget, ki a háboru folytatását javasolta a csárnak. A csár a beszéd közben egyszerre indulatos lett és azt mondta a hercegnek:

— Ugyan hagyja abba kérem ostoba fecsegéseit.

A háborút folytatni fogják.

Pétervár, márc. 16. (Saját tud. táv.) A csár elnöklete alatt tartott haditanácsban elhatározták, hogy a háborút a végletekig folytatni fogják.

Halálra ítélt ellenszegülők.

Budapest, márc. 16. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik, hogy a haditörvényszék ma öt embert halálra ítélt, mert a mozgósításnál ellenszegültek.

Győzhet-e Oroszország?

Budapest, márc. 16. (Saj. tud. táv.) Ma Péterváron a csár elnöklete alatt haditanácsot tartottak, melyen *Buhli* tábornok annak a nézetének adott kifejezést, hogy az oroszok csak abban az esetben nyerhetnek a háboruban, ha még legalább négyszázezer embert tudnak a harctérre küldeni. Ezt pedig kizártnak tartják.

Tielinget bevették.

Budapest, márc. 16. (Saját tud. táv.) Tokióból táviratozzák: Oyama marschall

Mindenekelőtt azonban szükség van az eszmék tisztázására és megvitatásra, kivált nálunk, hol a tulzó liberális és szocialista társadalomtudomány elveit annyira terjesztik, míg a keresztény társadalomtudománynak — bár vannak munkás és bátor harcosai — de vajmi kevesen vannak művelői és alapos ismerői.

Ismeretesek azon nagyszerű eredmények, melyeket a német katolikusok társadalmi téren elértek, de soha el nem érték volna, ha a társadalmi mozgalmak vezetői már előlegesen nem lettek volna a keresztény társadalomtudomány terén otthonosak s keresztény bölcsélet és népies irodalom előre meg nem munkálta volna a társadalmi tevékenység talaját. Persze, ez a megmunkálás csak akkor fogatos, ha a könyveket nemcsak megírják, de meg is veszik és el is terjesztik. Mert a társadalomtudomány igazsági nem elvont eroterikus tanok, hanem a tömegek számára való életelvek. De hogy legyen hatásuk, ha a könyvtárak polczain maradnak?!

Azon óhajással, hogy szent Tamás közbenjárása adjon bölcsélet- és társadalomtudományunknak szorgalmas művelőket és ezeknek könyvvásárló és tevékeny olvasókat: az ülést megnyitom.

mai jelentése szerint a japán elővédek üldözik az orosz csapatokat.

Tielinget heves ütközet után a japánok bevették.

Katholikus Szabad Liceum.

Az első böjti estély szép sikerrel végződött. A Katolikus Kör rendes előkelő közönsége egész estésig megtöltötte a főgimnázium dísztermét. S ami a böjti estéknek különösen jellemző sajátága: ez alkalommal nemcsak női, hanem férfi közönség is nagy számmal jelent meg. Bbizonyult, hogy a Kath. Szabad Liceum már a főgimnázium díszterméből is kinőtt. A sikerben legnagyobb része *Pálffy* Bélának volt. Az ő szónoklatának ereje, színesége és vonzó volta egyként hat az intelligens női és férfi közönségre. Most is magával ragadta az egész, több száz főre rugó hallgatóságot.

Első pont *Wallner* Erzsike zongorajátéka volt. *Schütt* Bluettes és *Linding* Tavaszi álom című műveit adta elő igen ügyesen, sokat igéző technikával, nagy könnyedséggel és biztonsággal. A közönség a bájos leányka első fellépését és első sikerét szünni nem akaró tapsokkal és viharos éljenekkel jutalmazta. A rendezőség a kis művésznőt hatalmas és remek ibolya csokorral lepte meg.

Az estély központja *Pálffy* Béla szónoki beszédje volt, ki ez alkalommal ismét egyikét mondotta azoknak a megkapó, maradandó hatású beszédeknek, amelyek a hitélet fejlesztésére mindenkor erősen kihatnak, mert gondolkodni tanítják az embert.

A város és falu: ez az egyszerű című födte beszédjének gazdag tartalmát. Szellemsen és biztos éles látással mutatta meg, mit ad a falu a városnak és fordítva. A falu fiatal, erős nemzedéket, a város a rombolást, a mely ezt a fiatalos, igaz erőt a modern élet ezen átkával mérgezi meg.

A város pedig ad a falunak nemzeti érzést és a vallásosságot leromboló hazugságokat. Viszont a javulás is a városból indul ki: itt kezdődik az a hatalmas katolikus akció, mely a kereszt által a világot ismét az igazság útjára vezérli.

A gyönyörű beszédet lapunk egyik közlelbi számában egész terjedelmében közölni fogjuk, gyorsírói följegyzések alapján. A közönség tüntető lelkesedéssel, szünni nem akaró tapssal és éljenzessel jutalmazta a szónokot.

Befejezte az estélyt *Böhm* Adél éneke. Igen szép készütséggel, csengő hangon adta elő *Mattei*: To non torno és *Bátky*: Szeretleki című műdalát. Hangja főleg a közép tekvésben szép és az első fellépés sikeréből ítélve, fejlődése bizonyos. A közönség mind a két énekszámot zajos éljenzessel és tapssal fogadta; a rendezőség pedig köszönetét nagy és szép ibolya-csokorral fejezte ki.

Mind a két ibolyacsokor általános feltűnést keltett s *Felink* Ferencz műkertészetének válik méltó dicséretére.

A jelenvoltakból a következő töredékes névsort tudtuk összeállítani:

Urhölgyek: Bary Józsefné, Bary Ilonka, Böszörményi Gézáné, Böszörményi Tilda, Böhm Györgyné, özv. Brányi Gézáné, Brányi nővérek, Bátky Endréné, Barabás nővérek, Bérczi Jánosné, Bérczi nővérek, Benkő Ernőné, Böhm Adél, Csányi nővérek, Dús Lászlóné, Dús Piroska, Davidovics Sarolta, Farkas Etelka, Ferdényi Olivérné, Ferdényi Ilonka, Fényes Ilonka, özv. Gyalokay Antalné, Giraud Vilma, Henet Frigyesné, Huber Irénke,

Herkner Péterné, Herkner Elvira és Szidike, Justh Károlyné, Jancsó Lajosné, öz. Krüger Viktorné, dr. Krüger Aladárné, Kugler Mariska, Király Ilona, Király nővérek, Kovács Béláné, Kovács Emma, öz. Kutka Gézáné, Kutka Bella, Kiss Anna, Kakas Istvánné, Kolthay Gyözőné, Lakos Ilonka, dr. Molnár Imréné, Moess Károlyné, Miskolczy Ilonka, Móré Pálné, Móré Ilonka, Nadányi Jenőné, Nadányi Ilonka és Bözsike, Olasz Elemérné, Obendorf Julia, öz. Olasz Ákosné, Peise Károlyné, Peise nővérek, Paeskö Aladárné, dr. Persz Adolfné, Pehanovits Imréné, Pehanovits Margit, Péterffy Elemérné, Paluga Mártha, Rozsly nővérek, Schweiger Ilonka, Szentlélek Kálmáné, Szentlélek Ilonka, öz. dr. Személy Kálmáné, öz. Szolnok Jánosné, Tóth Zsuzsáné, öz. Tapolesányi Béláné, dr. Tóth Mihályné, Török Lászlóné, Tóth Etuska, Udvarhelyi Béláné, öz. Vidovich Bonaventuráné, Varró Domokosné, dr. Wallner Ödöné, Vucskies Julia, Wallner Erzsike stb.

Notabilitások: Széchenyi Jenő, Grócz Béla, Spett Gyula kanonokok, Wallner Ödön, Schweiger Ede, dr. Móré Pál, Böszörményi Géza, Smetka L. Ödön, Makucz Ernő, Mayer Antal és még számos városunk előkelőségei közül.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum bñti estélye.
Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

* **Rendkívüli tanácsülés.** Nagyvárad város tanácsa ma, márczius 17-én délelőtt 10 órakor rendkívüli tanácsülést tart, amelyen a csatornázási szabályrendeletet és *Ragány* János v. főszámvevőnek a városi tisztviselők korpótlékára vonatkozó javaslatát tárgyalják.

* **A püspökségi uradalom és a tóttelekiek.** A *Független Magyarország* egyik tegnapi hírében politikai eseménynyé tette a tóttelekiek legelő-ügyét, azt állítván, hogy a püspöki uradalom politikai bosszúból tagadta meg tőlük a kért 120 hold legelőt, mert a tóttelekiek a választásnál a függetlenségi párt jelöltjére szavaztak. Hogy milyen alaptalan ez az állítás, elég rámutatni arra, hogy Tótteleken 35 szavazó van, akik közül 28 szavazott Tóth Lászlóra és csak 7 Rigóra. — A legelő-ügynek nem a politika, hanem egészen más a magyarázata. Az uradalom ígérte ugyan a legelő-földet, de feltételül azt kötötte ki, hogy teljesítik az uradalom iránt való köteleességüket. Tavaly renováltatta ugyanis ott az uradalom az iskolát, plébániát és tanítói lakást, amelyhez törvény szerint tartoztak volna a tóttelekiek kézi és ígás napszámot adni. Mikor ezt vonakodtak teljesíteni, az uradalom — lelkészük közbenjárására — megígérte a fél napszámot. S a vége az lett, hogy a rendesnél is nagyobb napszámot kellett az uradalomnak fizetnie. Persze, hogy ilyenek után nem valami nagy hajlandósága van az uradalomnak velük extra jótéteményt gyakorolni — az érthető minden politika nélkül is.

* **Jóváhagyott tiszteletdíj.** A nagyvárad állami anyakönyvi hivatal helyettes anyakönyvvezetőjének: *Kelepecz* Dezső városi irodagazgatónak eddig évi 500 kor. tiszteletdíja volt. A városi közigazgatási bizottsága méltányolva *Kelepecz* Dezső buzgó működését az anyakönyvi hivatal ügyei körül, tiszteletdíját 500 koronáról évi 1000 koronára emelte fel. A belügyminiszter a közigazgatási bizottság ezen határozatát jóváhagyta.

* **A Rimanóczy-ház építése.** A legutóbbi közgyűlésen interpellációra adott okot a főutcai Rimanóczy-ház építése idejére a Széchenyi-térhez vezető utcán felállított áru-

bódék engedélyezésének a kérdése. Tegnapi helyszíni szemle volt a területen s a hatóság megállapította azokat az intézkedéseket, amelyek úgy az árubódéknál, mint az építkezésnél fogantatandók. A bódék felállítása ellen dr. *Fráter* Pál ügyvéd felelőbést adott be, amelyet a városi tanács elutasított.

* **A Fekete Sas felépítése.** Évek óta készül Nagyvárad városa, hogy a rozoga Fekete Sas szállodát modern vendéglővé és szállodává építi ki, mert az újabb modern szállodák mellett mindjobban csökken a jövedelmezősége. A közgyűlés határozatából pályázatot ír ki a tervekre, hogy minél impozánsabb épület kerüljön a város legszebb pontjára. A városi mérnöki hivatal már kidolgozta a tervpályázat feltételeit. Az építési költség 600.000 koronában van megállapítva, s a pályázati munkákat ez évi szeptember 30-ig kell a városhoz benyújtani. Három pályadíj van kitűzve: 1600 kor., 1200 kor. és 800 kor. A feltételek szerint az épületben vigadó, szálloda, kávéháznak kell lenni.

* **Főigazgatói látogatás a főgimnáziumban.** A premontrai rend kath. főgimnázium növendékei nagy drukkon mennek most át. A tankerület főigazgatója, *Nátafalussy* Kornél kir. tanácsos végzi hivatalos látogatását a főgimnáziumban. A főigazgató minden osztály, minden egyes tárgyára ellátogat s beható meggyőződést szerez az ifjuság tauulmányi előmeneteléről. Így aztán jól kell készülni a diákoknak, hogy kinyerjék a fődirektor meglegedését s ne süljenek fel a vendég előtt, ami bizony kissé szégyen volna a már serdülő diákokra.

* **Márczius 15-iki ünnepélyek.** Pótlólag a következő értesítéseket vettük márczius idusának megünnepléséről:

A nagyvárad-velencei elemi vegyes iskola is csütörtökön délelőtt fél 9-kor tartotta meg a szülők általános érdeklődése közepett márczius 15-iki ünnepélyét.

A zászlócskák, zöld galyakkal díszített II. osztályba gyülekeztek össze a tanulók s a Hymnus lelkes hangjai mellett vette kezdetét az ünnepély.

Csohány Mariska II. o. t. elszavolta Vajtkó Pálnak *»Márcz. 15.«* című költeményét.

Ezután következtek:
Honfi dal. Petőfi Sándortól. Szavalta Tokaji Kálmán I. o. t.

A csillagok. Szavalta Melemen Mariska I. oszt. t.

Valahányszor nyílik ajkam imára. Énekelte az I. II. oszt.

Magyar vagyok. Szavalta Csordás Jenő II. oszt. t.

A haza. Pósa Lajostól. Szavalta Stein Olga I. oszt. t.

A rab oroszán. Pósa Lajostól. Szavalta Kiss Ferencz II. o. t.

Magyar nemzet. Szavalta Damsa Anna I. oszt. t.

Árpád apánk. Énekelte az I. II. o.

Erdők királya. Szavalta Nagy János II. o. t.

Jó honfiak, honleányok legyetek. Irta Pósa Lajos. Szavalta Lőkös Róza I. o. t.

Nemzeti szin Szavalta Takács N. II. o. t.

Mikor imádkoztok. Szavalta Medgyesy N. II. o. t.

Magyarország. Szavalta Tóth Ella I. o. t.

Kis honfi dala. Szavalta Molnár Károly I. oszt. tan.

Márcziusi szél lengedez. Szavalta Ferenczy Irma II. o. t.

Magyarország az én hazám. Énekelte az I. és II. osztály.

Áldott legyen eml. Pósa Lajostól. Szavalta Boros N. II. o.

Talpra magyar. Petőfőtől. Szavalta Sipos István II. o. tan.

Szózat. Énekelte az I. és II. o.

Végre *Szabó* Ilona igazgatónő megköszönte a szülőknek a szíves érdeklődést, kik viszont hálás elismeréssel adóztak a tanítónőknek. Ezután minden gyermek kapott egy nemzetiszínű zászlócskát — mellükön a nemzeti színű jelvénynyel — büszkén, örömtől sugárzó arccsal lobogtatva azt, szétoszlott az ünneplő sereg.

A krasznai «Olvasó-egylet» a nemzet újrabredésének hajnalhasadását — mint minden évben, úgy most is a nap méltóságának megfelelően ünnepelte meg. A község zászlódiszben állott. A márcziusi, életet keltő szellő, vigan lengette a nemzeti tricolórt. Mintegy jelezve a magyarság ez oásisán, hogy: «All Buda, él magyar még.» — A község utcáit, tereit ünneplő község lepte, nemzeti szallagokkal díszítve. Öröm minden arcon, lelkesedés minden szíven. — Az ünnepség délután 3 órakor ment véghez a Község ház nagytermében, a következő program szerint:

Nyitány. Előadta a krasznai zenekar.

Hymusz. Vegyeskar.

Márczius 15. Irta: Indali Gyula. Szavalta: Morvay Margit.

Alkalmi beszédet mondott Zoványi Lajos.

Nemzeti dal. Vegyes énekkar.

Márczius Idusán. Irta: dr. Kiss Sándor. Szavaltja: Sarkady Gyula ur.

Szózat. Énekelte a vegyes énekkar.

Rákóczi induló. Előadta: a krasznai zenekar.

Este társas vacsora zárta az ünnepség sorozatát.

Német-Bogsány község márczius 15-iki ünnepélye annyiban érdekel bennünket, hogy e község lakossága teljesen román ajku volt, soha magyar nemzeti ünnepet meg nem ült. De újabban a község lakossága erősen magyarosodik, mióta *Zana* János albiró, *Zana* Agoston helybeli polgár fia Német-Bogsányban van. Most is rendezte a hazafias ünnepséget és szép sikerrel.

Az iskolai csoport igazgatók díjazása. A nagyvárad községi elemi iskolák csoport-igazgatói eddig évi 100 korona tiszteletdíjat kaptak. A miniszter által kiadott új utasítás életbeléptetése által a csoport-igazgatók munkája tetemesen megszorodott s erre hivatkozva tiszteletdíjuk felemelését kérték. *Ragány* János főszámvevő a kérelemre nem adott véleményt, mert előbb a felügyelő-igazgatói állás beszüntetésére nézve beadott javaslatának elintézését kéri. A városi tanács azonban méltányolja a csoport-igazgatók kérelmét s azon előterjesztést viszi a közgyűlés elé, hogy a csoport-igazgatók díját emeljék fel és pedig a két osztályú iskolánál évi 100 koronával, a négy osztályú iskolánál 200 koronára és a hat osztályú iskolánál 300 koronára; a parallel osztályokat nem veszik számításba. Elhatározta ezzel kapcsolatosan a tanács, hogy felkéri a községi iskolaszéket, miszerint a *felügyelő-igazgató* hatáskörét állapítsa meg s nyilatkozzék a felügyelő-igazgatói állás beszüntetése tárgyában.

* **Városi zeneiskola.** A nagyvárad zenekedvelő egyesület azon kérelmet intézte a városhoz, hogy az eddigi évi 700 korona segélyt az általa fentartott zeneiskola céljaira 2000 koronára emelje fel. Hosszas tanácskozott a városi tanács a kérelem felett s azt nem teljesíti, mert nincs rá fedezet, egyben kimondotta a tanács, hogy visszamenőleg okmányolt számadást kíván. Felmerült az eszme, hogy városi kezelésben kellene egy zeneiskolát felállítani. Megkeresik az iskolaszéket, hogy tanulmányozza a kérdést s esetleg tegyen javaslatot egy városi zeneiskola felállítására.

* **Elhunyt kisleány.** Résztétel értesülünk, hogy *Semeráth* Lajos révi állomásfőnök és nejének szül. Wagner Jolánnak kis leánykája *Piroska*, tegnap délelőtt hat éves korában súlyos szenvedés után Réven elhunyt. A kis halott földi maradványait holnap délután 3 óraker helyezik örök nyugalomra.

* **A bohóc, a számár és — Kuropatkin.** *Varsóból* jelentik: Az itteni cirkusban, a melyet egészen megtöltött a közönség, a minap este viharos tetszést aratott egy bohóc, a ki vidámsága mellett is elbusult lengyel hazafi. Elővezetett egy idomított szamarat.

— Előre! — parancsolta a csacsinak. Az állat erre hátrálni kezdett.
— Előre! — kiáltott rá újra a bohóc. A számár most már még gyorsabban hátrált.
— Ez a csacsi azt hiszi magáról, hogy Kuropatkin, — jegyezte meg a bohóc, a közönség tomboló tapsviharban tört ki. A tréfa következménye azonban nem ilyen vidám, mert a kormányzó bezáratta a cirkuszt s elfogatta a bohócot.

* **Öngyilkos varróleány.** Magyar-Igenből írják: *Schweller Ignác* 18 éves Róza nevű leányát f. hó 7-én a Zalatnára érkező vonat elgázolta. Szüleinek hátrahagyott levele szerint a leány öngyilkosságot követett el azért, mert szülei adóssága miatt varrógépét, melyen kenyerét kereste, lefoglalták és beteges volt.

* **Elfogott betörők.** Lapunk tegnapi számában már megemlékeztünk arról, hogy a nagyváradai rendőrség egy notórius betörőbandát tartóztatott le, mely kivált a szőlőhegyi villákban operált sikeres eredménnyel. A rendőrség a banda két tagját tegnapelőtt éjjel, más kettőt pedig a múlt éjjel fogott el. Az újabban letartóztatott betörők, Görbe Lajos és György Péter eddig már — társaikkal együtt — beismerték hogy Darvassy Lajos városi tanácsnok villájába ők törtek be, honnan bort és ruhaneműket loptak. A betörők azt is beismerik, hogy felfegyverkezetten rablótámadást is akartak elkövetni a Fugyi Vásárhely felé vezető uton, de mivel sokan ültek a szekereken, nem mertek támadást intézni a vásárosok ellen. Mester Lajost az édes atyja hozta fel a rendőrségre, miután megtudta, hogy miért keresték a rendőrök fiát. A rendőrség még folytatja a nyomozást, hogy teljes bűnlajstrom mellett adhassa át a vizsgálóbírónak a négy gonosztevőt.

* **Beleégett a házba.** *Felső-Gáld* községben 13 ára virradó éjjel *Silbermann* korcsmáros lakásán tűz támadt és oly hamarosan terjedt el, hogy Silbermann csak nehezen tudott menekülni. Felesége bennégett 17 éves Blanka nevű leányát sikerült megmenteni, de oly súlyos égési sebeket kapott, hogy életben maradásához nincs remény.

* **Talált tárgyak.** Találtak egy pénzes erszényt némi pénztartalommal és egy sorsjeggyel. Továbbá találtak egy pár papucsot is. A tulajdonosok átvehetik a rendőrkapitányságnál.

* **Elvitt** valaki a Szabó-féle vendéglőből március 15-én, este, egy fekete, piros-selyem béléses puha kalapot, melyet lapunk szerkesztőségébe kérünk behozni.

* **Mulató a Szabó vendéglőben.** Takács Ilona opera énekesnő lép fel ma először Szűcs Laczi társulatával a *Szabó* vendéglőben *Takács* (Thurzó) Ilona, kit az igazgatónak rendkívüli anyagi áldozatok árán sikerült társulatához szerződtetni, évekig ünnepelt primadonnája volt a legnagyobb vidéki színházaknak, most külföldi utjáról visszatérve, rövid vendégszereplésre rándult le Nagyváradra, hol bizonyára sokan fognak remek hangjában gyönyörködni, fellépnek még *Haber* szájharmonikus művész, ki remek számaival valóságos elragadja a hallgatókat. Nagyon tetszenek *Bocskay* kitűnő tréfás s nagy hatással szokott énekelni *Papp Ferencz*, a jeles baritonista is, aki a nótakirály társulatának erőssége volt. A műsor utolsó és leghatásosabb száma *Farkas*

Imre jeles poéta »Vén cigány« című melodramája, a mit a direktor ad elő igaz szép hatással. — A kitűnő ételeken és italokon kívül figyelmes kiszolgálásról is gondoskodik a tulajdonos. Az előadás után *Varga Stefi* zenekara játszik.

* **Lloyd-kávéház orfeumában** ma este nagy előadás az ujonnan szerződött tagok felléptével. Dröhlich Frida szubrett, Turcsányi Duczi chansonett, Satanela Miczi nemzetközi táncosnő. Továbbá fellépnek még: *Ferenci Kamilla* mint Kukoricza Jancsi, *Ormai Lujza* kuplé énekesnő, *Grünau Poldi* Kukoricza Aron és kaczagató kupléival, *Bercsényi Bella* énekesnő, *Berényi Izó* humorista. Uj! »Zvach-Unikum« kettős, mely minden városban nagy tetszésben részesült. Két kaczagató bohózat, családi műsor. Kezdeté 9 óraker. A n. é. közönség szives fártfogását kéri az igazgató.

IRODALOM.

Zászlónk. Immár a 7-dik szám fekszik előttünk a képes havi folyóiratból. Egész ármádiája vonul fel benne most is a cikkeknek és képeknek. Még a keletázsiai harcztér vezérei is sorban bemutatkoznak a Zászlónk e számában. Maga a harcztér pedig oly világosan tünteti fel a világrengető mukdeni harcok lefolyását, hogy tudunkkal magyar lap ilyen tüzetes tereprajzot egy se hozott. A »Krisztus Pilátus előtt« című cikkben viszont a tudós és művészvilág két jelese lép ki a színtérre: *P. Didon* a »Jézus Krisztus« mű világhírű írója és *I. I. Tissot* az evangéliumok e bámulatos illusztrátora. Egyiktől a szöveget, a másiktól a szöveghez illő remek rajzokat közöl a Zászlónk ezen száma. Van aztán három illusztrált elbeszélés, természetrajzi és néprajzi érdekes cikkek a méhek és tudósok versenyéről és az utolsó esz-kimókról, továbbá temérdek apró tudni való, amelyek csemege gyanánt körítik a nagyobb cikkeket. Az egész család talál benne hamisítatlan élelfejléstől szellemi táplálékot. S mindez egész évré: potom 2 korona. Aki ezt beküldi az összes eddigi számokat megkapja. Mutatvány számot pedig ingyen és bérmentve szállít a Zászlónk kiadóhivatala Budapest. VII. ker. Damjanich-u. 50.

Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár a március 15-én megjelent (hatodik) legújabb füzetével betölti első negyed esztendejét. Az áprilisi (második évnegyedd) három új könyv kiadását kezdik meg. Az első dr. *Halász Sándor* miniszteri tanácsos, a m. kir. postatakarékpénztár igazgatója írta a közigazgatási hatóságok részére, a *postatakarékpénztári* tudnivalókról; a második dr. *Láday István*, az igazságügyi minisztériumhoz beosztott kir. albiró a *községi bíráskodásról* és a harmadikat dr. *Koroda Pál* posta- és táviratigazgatási titkár a községi, járási és vármegyei közigazgatási hatóságok részére a *posta-távirdatelefon* körüli közigazgatási feladatokról. Ebben pontos és biztos utmutatás adatik arra nézve, hogy egy község a legrövidebb uton legkevesebb utánjárással, miként juthat *posta-távirdatelefon* hivatal birtokába. Gyakorlati példákkal lesznek illusztrálva ezek a becses kézikönyvek, úgy hogy a közigazgatási hivatalok egyszerűen kiirathatják abból a beadványi mintákat, azok szerkesztésével em kell vesződniök. Ugyancsak a *járásai számvételek és községi és városi rendőrség* részére irandó kézikönyvre és március elsőjével lejárt pályázatokra összesen öt pályamunka érkezett be.

Azonnal kiadták a bíráló-bizottságnak mely ha befjezi működését, az első díj nyertes pályamű közlését azonnal megkezdik. A »Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytárnak«, ennek a hatodik füzetének »Döntvénytári« része igen sok érdekes elvi jelentőségű határozatot közöl.

Ebben a füzetben dr. *Lengyel Vilmos* m. kir. állami számvévszéki osztálytanácsos folytatja »A községi háztartás és számvitel« című nagybecsű kézikönyvét, melyet közkivánatra

gyakorlati példákkal kibővített és az egész számvitelt gyakorlatban is bemutatja. A »Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár« előfizetési ára egész évré 12 korona, félévré 6 korona, negyedévré 3 korona, egy óra 1 korona. Az előfizetési pénzeket és kéziratokat dr. *Dolenecz József* szerkesztő és kiadó címére, Budapest. VIII., József-körut 74. sz. II. em. 11. ajtó sz. alá kell küldeni. Legczélszerűbb postai utalványon. A szerkesztőség mutatványszámokat szivesen küld az érdeklődőknek.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: Elnémult harangok, színmű.

Szombat: Elnémult harangok, színmű.

Vasárnap délután: Furcsa háboru, operett; este: Czigány, népszínmű. (Szigligeti ünnep.)

Loute. A pikáns, de kaczagató helyzetekben gazdag francia bohózat tegnap félig telt házat vonzott mindössze. A szereplők a rendes kitűnő összjátékot nyújtották, a minőhöz a vigjátéki személyzettől szokva vagyunk. *E. Kovács Mariska* Louteja egyike a művésznő legsikerültebb alakításainak, csupa elevenség, temperamentum. *Tóth Elek* pompás partnere volt. Mellettük a közönséget állandó derűtségben tartották ügyes alakításaikkal valamenynyien, főleg *Krasznay, Bognár, Tihanyi, Pogány Janka, Berlányi Vanda* s komikus maszkjával *Vankné*.

Márkus Emilia Nagyváradon. A budapesti Nemzeti színház kiváló művésznője: *Márkus Emilia* közelebb Nagyváradra jön s pár estén vendégszerepel a Szigligeti-színházban. *Somogyi Károly* színigazgató ezen előadásokat felemelt helyárak mellett rendezi s e tárgyban a szintügyi bizottság szombaton, március 18-án délután ülést tart.

Elnémult harangok premierje. *Malonyai és Rákossy* »Elnémult harangok« című színjátékának ma lesz a premierje a Szigligeti színházban. — A ma színre kerülő ujdonság a budapesti Nemzeti színházban óriási sikerrel került színre, s minden egyes előadása alkalmával az összes jegyek elkelték.

Igen érdekes a darab meséje, a mely egy Budapesthez nem messze eső faluban játszik s a darab alakjai tele vannak élettél — igazsággal. A mai premier elé nagy érdeklődéssel néz a közönség s tekintve a pompás összevágó előadást, a mit a próbák után lehet következtetni, az igazgató vonzó darabra tett szert az »Elnémult harangok« című színjátékban.

A főszerepeket *E. Kovács Mariska, T. Pogány I., Berlányi V., Benkő Jolán, Klenovits, Tóth Elek, Bognár, Krasznay, Tihanyi, Bérczi* játszik.

TÁVIRATOK.

Tisza a királynál.

Bécs, március 16. (Saját tud. táv.) Ő Felsége ma 11 óraker kihallgatáson fogadta gróf *Tisza Istvánt*.

A kihallgatásnak az az eredménye, hogy a király vasárnap Budapestre fog jönni a válság megoldása végett. A felség budavári palotájában még több előkelő politikust meg fog hívni, hogy kikerje a kibontakozásra nézve a tanácsukat.

A kettős mandátumok.

Budapest, márcz. 16. (Saját tud. táv.) *Tallián Béla* a szegedi, *Sándor János* a marosvásárhelyi mandátumáról lemondott.

Meszlényi püspök végrendelete.

Budapest, márcz. 16. (Saját tud. táv.)
Meszlényi Gyula a szatmári egyházmegye jótékonyágáról híres főpásztorának végrendeletét ma bontották fel. A testamantum tizenegy részre oszlik. A püspök végrendelete végrehajtójául Pempf kanonokot és Szabó István püspöki titkárt nevezte ki, kiknek ezen fáradságukért 100—100 aranyat hagyományozott.

A püspök ezután a vagyona felett rendelkezett, melyből a pápának 300 aranyat, a szatmári fiu iskolának 200,000 koronát, a szatmári Kálvária fentartására 2000 koronát, a szatmári apáczáknak 10,000 koronát hagyományozott. A püspök velencei birtokát öcsésére hagyta. Meszlényi végrendelete végén arról intézkedett, hogy vagyonából százezer koronát a szatmári szegények közt osztsanak ki.

A püspök még nagy nevű elődje: Hám János szentté avatási költségeiről is gondoskodott, amennyiben erre a célra 20 ezer koronát hagyott.

Szatmár, márcz. 16. (Saj. tud. táv.)
A káptalan általános püspöki helynökké Pempf Antal kanonokot választotta meg.

A királyt és a pápát táviratban értesítették a temetés idejéről.

Az új titkos tanácsosok eskütétele.

Bécs, márcz. 16. Ő felsége ma feleskettette Mikó Bálint gróf főispánt és Zsilinszky Mihály államtitkárt titkos tanácsosi minőségben, majd az általános kihallgatáson mindkét új titkos tanácsost kihallgatáson fogadta.

A francia kormány Venezuela ellen.

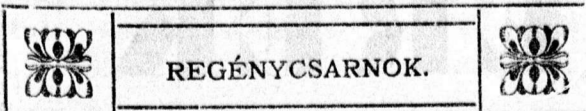
Washington, márcz. 16. It azt hiszik, hogy Franciaország udvariasságból étesíteni fogja a külügyi hivatalt, ha Venezuela ellen a venezuelai kormány a francia táviró társulattal szemben való magatartása miatt kényszereszközökhöz folyamodik. Itt az a szándék, hogy hacsak az az eset nem áll be, hogy állandó terleti megszállásra határoznák el magukat, minden beavatkozástól tartózkodnak.

A porta és a patriarchátus válság.

Konstantinápoly, marc. 16. Az öikuménikus patriárka azt az egyelőre nem hivatalos értesítést kapta, hogy a porta a patriarchátus válságának ügyében végleg azt határozta, hogy az ellenzék négy tagját azonnal kűszöböljék ki a zsinatból és másik négy tagját pedig husvétig hagyják benn a zsinatban.

Az altáj-hegységi zavargások.

Pétevár, márcz. 16. A pétevári távirati ügynökség bijski jelentése szerint nincs alapjuk az altáj-hegységi benszülöttek zavargásáról elterjedt híreknek.

PENELOP.

Angol regény.

Kenneth ez este annyira jól érezte magát, hogy elhagyhatta ágyát, a mi nagyban előmozdította a kis társaság kedvét.

— Hogy van az ön különös betege? kérde Grahamné beszélgetés közben.

— Farnham kisasszony? mondá Fergusson doktor nevetve. — Oh, most még különösebb, mint valaha. Képzelmék csak, hogyan jártam ma velem!

— Halljuk

— Délelőtt ismét magához hivatott, habár, mint rendesen, most sem volt semmi baja. Farkasétvágygyal fogyasztotta el villásreggelijét Montgomery kisasszonnyal együtt. Ez aztán már egészen kihozott a sodromból, annyival inkább, mert miatta fontos dolgaimat halasztottam el. Ezért talán kissé nyersen találtam neki megmondani, hogy időm drága s nem pocskolhatom így el s több efféle nem éppen kellemes dolgokat. Nyugodtan végighallgatott, aztán a szemem közé nézve így szólt: „Fergusson doktor, jegyezze meg magának, hogy egész életemben azt tettem, a mi nekem tetszett és ezután is azt teszem, a mi akarok. Igenis, nekem tetszik betegnek lennem, tetszik önt magamhoz hivatni, hogy megnezzen. Most pedig azt kívánom: üljön le s minden további szóváltás nélkül egyék abból a pompás hideg sültből. — Édes Marim, — mondá Montgomery kisasszonynak — kínál meg a doktort!”

Egy pillanatra megállt, hogy lélekzetet vegyen.

— A mi sok, az mégis sok — folytató a doktor — Farnham kisasszonynak éppen úgy nincs semmi baja, mint nekem és mégis megkívánja, hogy hetenként legalább is háromszor meglátogassam. És minden ilyen látogatás két órai időmötől foszt meg.

— Én éppen semmi neheztelni valót nem látok abban, hogy önnek egy kellemes társalgású öregasszony és egy szép fiatal leány társaságban kell villásreggelijét elfogyasztani, — jegyzé meg Nelli komolyan, de gonosz mosolygással ajkán. Ha Farnham kisasszonynak annyira tetszik, hagyja meg egész nyugodtan beted mivoltában.

— Azt hiszem, ebbe bele kell nyugodnom, — mondá a doktor. — Most pedig Kenneth öcsém, folytató a beteghez fordulva, eredj az ágyadba, elég volt a fenlétből, fáradtnak látszol.

— Megyek, de kérem, maradjon még nálam egy kicsit beszélgetni, — kéré Kenneth, szomorú szemét Alickra emelve.

— Jól vagyok, fiam, de az a beszélgetés már csak nagyon rövid ideig tarthat.

Grahamné a hatalmas termetű orvos s a szegény gyenge fiu után nézve — környezni kezdett.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.**Értéktőzsde.****Budapest, márcz. 16.**

Osztárhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámitoló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Oszták-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villam s vasut	— — —	339.—

A gabonatőzsde határidői.**Budapest, márcz. 16.**

Buza apr.-re	— — —	19.26
Buza maj.	— — —	19.10
Rozs apr.-re	— — —	15.40
Tengeri májusra 1905.	— — —	15.44
Zab apr. ra	— — —	15.34
Repeze aug.-ra	— — —	22.90

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 márcz. 16-én.

Magyar aranyjradék 4%	— — —	119.10
Magyar koronajradék 4%	— — —	98.50
Magyar koronajradék 3 1/2%	— — —	89.45
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	98.50
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — —	22.350

Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	173.50
Oszták járadék papirban	— — —	100.30
Oszták járadék ezüstben	— — —	100.60
Oszták járadék aranyban	— — —	1.20
Oszták korona járadék	— — —	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	157.75
Oszták mgyar bankrészvény	— — —	16.45
Magyar hitelbank részvény	— — —	766.—
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	678.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	661.—
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.04
Német birodalmi márka	— — —	117.17
London vista	— — —	239.72
Páris vista	— — —	95.17
20 márkás arany	— — —	23.46.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.**Nagy magtár kiadó.**

Várad-Velenczén a volt, Weinberger-féle telepen. Ertekezhetni a **KALAPGYÁRBAN** Friedländer Hermannál. Telefon: 143.

Egy magyarországi bérlő levele.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész cs. és kir. udv. szállító urnak Neunkirchen, Alsó-Ausztria. Naszály.

Van szerenésém itt e helyen köszönetemet kifejezni azért a csodás hatásért mely az Ön kítűnő Willhem-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító-teájának használata után nyilvánul. Evvel a teával egy süttői asszonyt teljesen meggyógyítottam, habár ezt az asszonyt már háromnegyed év óta a környék legjobb orvosai gyógykezelték és már lemondottak életéről. Ezen kúra által a tea oly kedvelt lett a környéken, hogy Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 7 bizonyosan nagy mennyiséget ad el a süttői gazdáknak.

Az én hazámban is megtörtént, hogy én nálam alkalmazott fiatalember oly éles csuszfájdalmakat érzett, hogy se kezét se lábát mozgatni nem tudta, de az ön teájától három esomagnak elhasználása után teljesen meggyógyult. Én is használom ezt a teát kétszer évente és megvagyok róla győződve, hogy az nekem jól tesz. Még egyszer a gyógyultak leghálásabb köszönetét kifejezve maradok kítűnő tisztelettel!

Hohldampf Mihály,

bérlő Naszályban u. p. Totis, Magyarország.

Kapható Franz Wilhem gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítóúrnál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszerárakban és droguerárakban.

Kiadó lakás.

Nagyvásár-tér 60. szám alatt (volt Mandl-ház) első emeletén 5 szobából álló lakás mellék-helyiségekkel 1905 május 1-től, továbbá a Lukács György u. 6 szám, (volt Rómer házban) 2 szobából álló garcon lakás mindenórán kiadó. Ertekezhetni a **Falgári takarékpénztárnál.**

Vidéki és helybeli telefon 63.

NÁDOR HENRIK és TÁRSA czipő nagyraktára

MAGYVÁRADON, Kereskedelmi-palota.

Van szerencsénk a n. é. vevőközönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a tavaszi idényre megérkeztek kitünő minőségű női-, férfi- és gyermek-czipők óriási választékban, feltűnő olcsó szabott árak mellett kaphatók csakis Nádor Henrik és Társa kizárólagos czipő nagyáruházában (Nagypiacz-tér Kereskedelmi-palota.)

Vidéki és helybeli telefon-rendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Szolid kiszolgálás.

Szabott árak.

Arverési hirdetmény.

A város törvényhatóságától nyert megbízás folytán Nagyvárad olasz városrészben a Fő-utcán továbbá a Szent János-utcán létesítendő kocsit és gyalogjárda burkolási munkálatoknak vállalatba adása céljából 1905 évi márczius hó 27-ik napján d. e. 10 órakor a város-ház bizottsági termében árlejtést fogok tartani.

A vonatkozó költségvetések szerint s az abban felsorolt munkálatokra ajánlatot lehet tenni aszfalt, bazaltkő és keramit tégla uttest burkoló s a gyalogjárdákra nézve pedig aszfalt és beton anyagra.

Megjegyzem, hogy a Fő utcának a Szent-László téri hidtól a Sztaroveczky utcáig és a Szent János-utcának a Bémertértől a Szilágyi Dezső-utcáig terjedő szakaszát illetőleg csak aszfalt burkoló anyagra a Fő utcának a Sztaroveczky-utczáig a vasuti állomásig terjedő szakaszára aszfalt bazaltkő vagy keramittéglából való uttestre és aszfalt vagy betonból előállítandó gyalogjárdára lehet ajánlatot tenni s hogy a Fő-utca belső szakaszának aszfaltozási munkálatai 225551 korona 20 fillérben a Szent János utca jelzett szakaszának aszfaltozási munkálatok 44659 korona 80 fillérben, — a Fő-utca külső szakaszának aszfaltkő burkolási munkálatai a költségvetési alternatívákhoz képest 251816 korona 50 fillérben, 292868 kor. 50 fillérben, illetve 244974 korona 50 fillérben, ugyanit a keramittal leendő burkolás költségei 210764 korona 50 fillérben ugyanitt az aszfaltra vonatkozó alternatív költségvetés szerint az összes aszfaltozási munkálatok a gyalogjárdákkal együtt 225269 korona 30 fillérben végül az ugyanezen szakaszon tervezett betongyalogjárda

készítése 32331 koronában vannak előirányozva s az egyes költségvetési munkálatokra bánat pénzül a teendő ajánlat szerint a kített előirányzati összegek 10 %-a teendő le.

Alternative költségvetésnek magasabb előirányzati összege után letett bánatpénz ugyanazon költségeloirányzat összes alternatíváira is bánatpénzül szolgálnak.

Ajánlatot a vállalati és szerződési feltételek értelmében csakis írásban zárt ajánlat útján lehet tenni s a zárt ajánlatok, melyekhez a kívánt bánatpénz is készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban vagy pedig Nagyvárad város közpénztára által kiállított letéti nyugtában csatolandó alulírott kezeihez 1905 évi márczius hó 27-ik napjának délelőtti 10 órájáig nyújthatók be, amikor is azok felbontatni s elbíráltatni fognak.

Ajánlattevők azon körülményt, hogy az árlejtési és szerződési feltételeket, műszaki leírást költségvetést, terveket, mely okmányok a városi mérnöki hivatal hivataloshelyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők ismeri és magára nézve kötelezőknek elfogadja zárt ajánlatukban világosan kitenni kötelesek.

A tett ajánlatok felett Nagyvárad város közönsége tekintet nélkül azok olcsóbb vagy drágább voltára, teljesen szabadon határoz.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis a törvényhatósági bizottság vonatkozó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyvárad, 1905. évi márczius hó 9-én.

Komlóssy József,

jog- és gazdaságügyi tanácsnok,
mint az árv. küldöttség elnöke.

„Nagyváradai Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsonöket nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

A nagy elárusítás megkezdődött a Zöldfa-utcán.

Megvettük a

SZABÓ TESTVÉREK

mindkét rőfös vászon és rövidáru üzletét az egyik a Zöldfa sörcsarnok mellett a másik a Zöldfa kávéházzal szemben, a mai naptól a

nagy elárusítás megkezdődött.

Tisztelettel KOVÁCS L. és TÁRSA.